

NOTA

Preventief Jeugdbeleid Gemeente Staphorst

november 2013

centrum voor
jeugd en gezin

2014 - 2019

NOTA PREVENTIEF JEUGDBELEID STAPHORST 2014 - 2019

NOTA PREVENTIEF JEUGDBELEID STAPHORST 2014 – 2019

Positief perspectief voor de jeugd

Inhoud

Inleiding	pg. 5
1. Gemeente Staphorst en de jeugd	
1.1 Jong Staphorst	6
1.2 De gemeente en de jeugd	7
1.3 Taken voor de toekomst	9
2. Preventief jeugdbeleid en de doelstelling	
2.1 Preventief en integraal beleid	10
2.2 Doelstelling en uitgangspunten Jeugdbeleid	11
3. Organisatorische borging en de rol van de gemeente	
3.1 De rol van de gemeente	13
3.2 Regie in de praktijk	13
4. Transitieproof jeugdbeleid	16
4.1 Ontwikkelen, opvoeden en beschermen	16
4.1.1 Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)	16
4.1.2 Jongerenwerk	18
4.2 Opvang, educatie en participatie	
4.2.1 Opvang	21
4.2.2 Educatie	21
4.2.3 Participatie	23
4.3 Gezondheid van de jeugd	
4.3.1 Jeugdgezondheidszorg	24
4.3.2 Risicogedrag van jongeren	25
4.4 Jeugd en veiligheid	
4.4.1 Woon- en leefomgeving	26
4.4.2 Alcoholmatiging	26
4.4.3 Zorg en veiligheid	26
4.5 Vrijtijdsbesteding	
4.5.1 Spelen en ontmoeten	27
4.5.2 Sport- en cultuurbeleid	27
5. Stappenplan preventief jeugdbeleid en transitie Jeugdzorg	29
Bijlagen:	
1. Stelselwijziging en transitie Jeugdzorg	
2. Advies Wmo-raad	

Inleiding

Positief perspectief voor de jeugd

Aanleiding

Nieuwe ontwikkelingen vragen voortdurend om nieuwe antwoorden. Een belangrijk punt aan de gemeentelijke horizon is de transformatie van de jeugdzorg. De verantwoordelijkheid voor de zorg aan kinderen en jeugdigen¹ gaat per 1 januari 2015 over naar de gemeenten. De nieuwe wet moet er voor zorgen dat alle kinderen –dus ook kinderen met een beperking– gezond en veilig kunnen opgroeien. Ouders zijn hiervoor verantwoordelijk. Alleen als zij dat niet zelf meer kunnen, komt de overheid in beeld. Doel van de stelselwijziging jeugd is een overgang van duurdere zorg veraf naar meer preventie dichtbij.

De directe aanleiding om op dit moment –najaar 2013- het preventieve jeugdbeleid te herzien is drieledig:

- de nota "Opgroeien in Staphorst" uit 2005 biedt goede uitgangspunten, maar vraagt om herijking en actualisering;
- in 2010 en 2011 heeft de raad in een tweetal sessies een nieuwe kaderstelling jeugdbeleid voorbereid. De door de raad genoemde onderwerpen vormen een belangrijke input voor de uit te werken beleidskaders;
- voorafgaand aan de uitbreiding van de gemeentelijke taak voor jeugdbeleid is het een verhelderende stap om de focus te richten op het lokale preventieve jeugdbeleid en dit "transitieproof"² te maken.

Kader en inhoud

De nota "Positief perspectief voor de jeugd 2014 – 2019"³ schetst een kader voor versterking en ontwikkeling van het preventieve jeugdbeleid in de gemeente Staphorst in de komende 6 jaar. Het onderwerp van deze nota is niet de jeugdzorg maar juist het beleid waarmee we voorkomen dat kinderen buiten de boot vallen. Het beleidskader voor de jeugdzorg volgt dan in 2014.

Doel van de voorliggende nota is een preventief beleid stevig neer te zetten en te actualiseren in de richting van de transitie Jeugdzorg, of wel "transitieproof" te maken. Zo geven we het totale bouwwerk rond jeugd een goed en betrouwbaar fundament voor de komende veranderingen en de implementatie van de jeugdzorg.

De nota bestaat uit vijf hoofdstukken. In hoofdstuk 1 schetsen we de situatie rond de jeugd in Staphorst en enkele belangrijke (positieve) ontwikkelingen van de laatste jaren. Hoofdstuk 2 gaat dieper in op het preventieve jeugdbeleid en schetst de doelstelling en de uitgangspunten van de gemeente. In hoofdstuk 3 staat het hoe: hoe gaan we de aansturende rol van de gemeente vorm geven. Hoofdstuk 4 zoomt in op de voorgenomen beleidsmaatregelen voor het transitieproof maken van een vijftal beleidsterreinen die van belang zijn voor de jeugd. In hoofdstuk 5 staat het stappenplan op weg naar de Transitie Jeugdzorg.

¹ De jeugdzorg richt zich op de 0 – 18 jarigen. Preventief jeugdbeleid heeft als doelgroep de 0 – 23 jarigen.

² Transitieproof wil zeggen:

- preventief en uitgaande van de eigen kracht van jeugdigen, ouders en het sociale netwerk;
- minder snel medicaliseren, meer ontzorgen en normaliseren;
- burgers moeten meer zelf doen en meer samenwerken. Dit is ook de vraag aan het veld: in het veld samenwerking tussen organisaties en samenwerking van organisaties met burgers stimuleren;
- initiatieven ondersteunen, versterken van een krachtige civil society.

³ Met het kiezen van de periode 2014 – 2019 sluiten we aan bij de tijdspanne van het Beleidskader Jeugdzorg dat voorjaar 2014 zal worden vastgesteld.

Hoofdstuk 1

Gemeente Staphorst en de jeugd

1.1 Jong Staphorst

Staphorst is een van de jongste gemeenten in Nederland met een lage gemiddelde leeftijd van de bevolking. In augustus 2013 wonen 5679 jeugdigen van 0 tot en met 22 jaar in de gemeente en dat is 35 % van de totale bevolking. In Staphorst is 21% van de bevolking jonger dan 12 jaar, tegenover 15% gemiddeld in de Regio IJsselland.

Daar waar kinderen en jongeren zijn, is ook beweging, jeugdig elan, ontwikkeling en snelle acceptatie van de nieuwe maatschappelijke en technische mogelijkheden. Kinderen en jongeren gaan veel uitdagingen aan: positieve waar ze van leren, maar ook minder positieve die ze kwetsbaar maken met mogelijk negatieve gevolgen.

Waar kinderen en jongeren zijn is ook ondersteuning en begeleiding, bescherming en veiligheid. Staphorst kent een rijk gemeenschapsleven. In sport, cultuur, kerken, de zorg en het onderwijs zijn vele mensen individueel en met elkaar actief. Het zorgt voor samenhang en draagt bij aan de leefbaarheid in de hele gemeente, en zeker ook in de afzonderlijke kernen.

Veel jongeren voelen een sociale binding met Staphorst en blijven hier, mede omdat er veel werkgelegenheid is. Weliswaar vertrekken jongeren jaarlijks naar elders, er is geen leegloop richting grote stad zoals in veel kleine gemeenten⁴.

De samenleving verandert, ook in Staphorst.

Jongeren kunnen veel meer kiezen, moeten veel meer keuzes maken. Ook in het onderwijs worden hoge eisen aan jongeren gesteld: een actieve houding, verantwoordelijkheid voor je eigen leerproces, eigen initiatief nemen en zelfwerkzaamheid staan voorop. Tegenwoordig zijn er veel meer informatiedragers voorhanden en met name de jeugd zoekt die informatie ook op. Het verwerken van informatie is vooral een individueel proces geworden. Jongeren halen er uit wat ze voor de ontwikkeling van de eigen identiteit belangrijk vinden. Commercie weet de jongeren goed te vinden en probeert de keuzes van kinderen en jongeren te beïnvloeden.

De economische crisis gaat niet aan Staphorst voorbij. Was voorheen jeugdwerkloosheid hier een nauwelijks bestaand fenomeen, nu -in 2013- zijn er jongeren die niet aan het werk komen. De werkloosheid onder jongeren van 15 tot 27 jaar in Overijssel is in januari 2010 met 61,9% toegenomen ten opzichte van januari 2009. De grootste groei van de jeugdwerkloosheid tussen januari 2009 en januari 2010 vond plaats onder andere in de gemeente Staphorst. In totaal bestaat 13,7% van de werklozen in de provincie Overijssel uit jongeren van 15 tot 27 jaar. In de gemeente Staphorst is dit aandeel 21%.⁵

Jongeren moeten op steeds jongere leeftijd stevig in hun schoenen staan. Veel jongeren zijn kritische burgers en mondig, maar ze kunnen ook dagelijks onzekerheid ervaren. De jeugd is kwetsbaar en landelijk wordt het beroep op hulp steeds groter. Het is een goede stap om met elkaar na te gaan hoe met meer preventieve inzet deze trend te keren is.

⁴ Ten opzichte van het totaal aantal vertrekkers uit de gemeente in 2012 is er een relatief overschot jongeren (13 – 23 jaar) dat vertrekt: 28 % van het totaal aantal vertrekkers.

⁵ Ter vergelijking: in de gemeente Olst is dit aandeel 10 % van de totale werkloosheid. Cijfers uit beleidsinformatie@overijssel.nl

Ondersteuning vanuit gezin, school, buurt en kerk is belangrijk en noodzakelijk, maar om een goede uitgangspositie in de samenleving te veroveren hebben kinderen en jongeren soms meer nodig.

Het is zinvol om als gemeente na te gaan hoe aan de ontwikkeling van de Staphorster jeugd in 2014 en verder een bijdrage geleverd kan worden en hoe we juist de positieve ontwikkelingen van de afgelopen jaren kunnen versterken. Dit samen met ieder die betrokken is bij de jeugd. Dit moet uiteraard binnen de wettelijke taken, maar kan misschien soms ook buiten die voorgeschreven kaders.

De doelgroep van het preventieve jeugdbeleid bestaat uit de 0 – 23 jarigen			
0 – 12 jaar	3.066	= 19 % van het totaal ⁶	
13 – 23 jaar	2.613	= 16 % van het totaal	
Overzicht van de verdeling over enkele leeftijdscategorieën			
0 – 2,5 jaar	827	13%	
2,5 – 4 jaar	379	6%	peuterspeelzaal
5 – 11 jaar	2.459	39%	basisschool
12 – 18 jaar	1.777	28%	voortgezet onderwijs
19 – 22 jaar	848	14%	opleiding en werk
totaal	6.290	100%	

1.2 De gemeente en de jeugd

In de bestaande situatie tot 1 januari 2015 is de lokale overheid verantwoordelijk voor preventie en preventieve jeugdhulp.⁷ Bij preventie in het algemeen heeft de gemeente een voorwaardenscheppend en faciliterende rol. Het gaat om het stimuleren van ontwikkelingskansen en het voorkomen dat kinderen of jongeren buiten de boot vallen.

Preventieve jeugdhulp zet de gemeente in wanneer kinderen tóch niet goed mee kunnen komen of uitvallen of wanneer ouders het alleen niet redden. Schooluitval, werkeloosheid of criminaliteit willen we voorkomen.

Wanneer per 1 januari 2015 de nieuwe Jeugdwet in werking treedt, blijft de lokale overheid de taken uitvoeren die zij al deed. Met name bij het inrichten van de preventieve kant van het jeugdbeleid hebben en houden de gemeenten een redelijke vrijheid van beleid.

Over het preventieve jeugdbeleid schrijft het gemeentebestuur in het Coalitieakkoord 2010-2014:

“De raad is kaderstellend bezig met de problematiek rondom de jeugd. In deze raadsperiode komt een Jeugdbeleidsplan uit” en “Preventie moet nadrukkelijker het uitgangspunt zijn”.

Na een bijeenkomst met diverse doelgroepen ter voorbereiding van de Kaderstelling jeugdbeleid heeft de raad haar zienswijze op de kadernota uitgesproken in juli 2011. Verschillende onderwerpen werden aangemerkt als belangrijk. In de aansturing en organisatie moet de rol van de gemeente en de wijze waarop wordt gecommuniceerd met organisaties en doelgroepen duidelijk zijn.

⁶ In augustus 2013 is het totaal aantal inwoners van de gemeente Staphorst 16.350

⁷ Vanuit de Wet collectieve preventie Volksgezondheid, de Wet op de Jeugdgezondheidszorg en de Wet op de Jeugdzorg (Prestatieveld 2 van de Wmo)

Inhoudelijke onderwerpen van belang zijn: preventief werken; het werken met vrijwilligers; het Centrum voor Jeugd en gezin (CJG) en alcoholmatiging.

De raad wil helderheid over de vraag naar accommodatie en aandacht voor bezuinigingsmogelijkheden. Deze onderwerpen komen in de voorliggende nota "Positief perspectief voor de jeugd" aan de orde.

In de nota bouwen we voort op de goede basis die in de afgelopen jaren in het preventieve jeugdbeleid is gelegd. Al jaren wordt in Staphorst -in nauw overleg met de partners in het veld- gewerkt aan meer preventie, betere samenwerking rond gezinnen en integrale hulp op maat. Daarnaast was de focus in het jeugdbeleid gericht op goede basisvoorzieningen. Zoals in de nota Jeugdbeleid uit 2005 werd gesteld zijn deze cruciaal voor het bestrijden van achterstanden: sportterreinen en speelvelden, bibliotheek en brede scholen, een sportcoach en een zorgstructuur op de scholen.

Resultaten Preventief Jeugdbeleid t/m 2013

Het **Centrum voor Jeugd en Gezin** functioneert sinds 2011 als een goed netwerk van samenwerkende instellingen voor ondersteuning en lichte hulp voor ouders en kinderen. Bijna 95% van de ouders in Staphorst heeft wel eens van het CJG gehoord en 40% is er bekend mee. Van de gebruikers is een ruime meerderheid tevreden (95%).⁸ Bij de opening van het CJG in 2011 werd de bijeenkomst over het puberbrein druk bezocht door ouders. Duidelijk werd dat veel ouders vragen hebben en daar ook over willen praten met deskundigen.

Problemen in het recente verleden met jeugd op straat hebben geleid tot een aanpak van repressieve maatregelen én van meer preventieve inzet van het **jongerenwerk**. Het feit dat er momenteel geen overlastgevendende groepen jongeren zijn bewijst het succes van deze aanpak.

In 2012 is vanuit de gemeente een gespreksronde geïnitieerd met sleutelfiguren vanuit de kerken over zorgen en knelpunten met betrekking tot de jeugd. Deze ronde heeft geleid tot inzicht in die knelpunten en de bereidheid om samen te werken aan verbeteringen. Een concreet resultaat was een bijeenkomst voor vaders over hun rol in de opvoeding. De jaarlijkse themaweek is hier mede uit voort gekomen, in 2013 de "Week van respect".

Er is zowel door gemeente als door onderwijs fors geïnvesteerd in **Passend Onderwijs** als belangrijke partners van elkaar. De definitieve invoering van Passend Onderwijs staat voor augustus 2014 gepland. Doel is het zoveel mogelijk onderwijs bieden in de nabijheid van de woonplaats van het kind, binnen het reguliere onderwijs. Door de koppeling van de jeugdzorg aan de zorg binnen de school wordt de kans vergroot nabij onderwijs maar ook nabije zorg voor de kinderen te kunnen garanderen.

Uniek binnen de gemeente Staphorst is het leesbevorderingsproject **Boekenbas**. Dit is binnen Staphorst ontwikkeld, is hier lokaal goed ontvangen en heeft inmiddels door heel Nederland z'n weg gevonden. Boekenbas richt zich op de leeftijd van de 0 tot 2,5 jarigen. Bij ongeveer 90% van de ouders komt een Boekenbasmoeder aan huis die de ouders ondersteunt bij de taalontwikkeling van hun kind. In groepsbijeenkomsten met de ouders komen ook opvoedingsonderwerpen aan de orde.

⁸ Enquête "Opvoeden in Staphorst" Arcon juli 2013

1.3 Taken voor de toekomst

Met ingang van 1 januari 2015 worden de gemeenten verantwoordelijk voor de totale uitvoering van de curatieve en preventieve jeugdzorg. De gemeenten krijgen de regie over alle jeugdhulp⁹ met een korting ten opzichte van de middelen die hier nu voor worden ingezet. Het rijk verwacht dat gemeenten met minder middelen toe kunnen, omdat ze efficiënter kunnen werken en geacht worden meer in te kunnen zetten op preventie. In het nieuwe stelsel krijgt de gemeente de verantwoordelijkheid voor alle vormen van jeugdzorg, de uitvoering van kindbeschermingsmaatregelen en de jeugdreclassering. Deze verantwoordelijkheid wordt in de wet vormgegeven als zorgplicht voor de gemeente, als jeugdhulpplicht. Deze bestaat dan in ieder geval uit:

- Het versterken van het opvoedkundig klimaat in gezinnen, wijken, buurten, scholen en kinderopvang;
- Het advies geven over en het bepalen en inzetten van de aangewezen vorm van jeugdhulp, op een laagdrempelige en herkenbare wijze;
- Het op eenvoudige wijze adviseren van een jeugdige met vragen;
- Het voorzien in een (voldoende) passend aanbod jeugdhulp;
- Het op een toegankelijke wijze adviseren van professionals met zorgen over een jeugdige;
- Het doen van een verzoek tot onderzoek bij de Raad voor Kinderbescherming indien een kindbeschermingsmaatregel noodzakelijk geacht wordt;
- Het compenseren van beperkingen in de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie van een jeugdige;
- Het voorzien in een toereikend aanbod van gecertificeerde instellingen die de maatregelen van kindbescherming en jeugdreclassering uitvoeren.

Gemeenten formuleren visie en beleid over hoe zij de transformatie van jeugdzorg op een efficiënte manier lokaal gaan invullen en zich op deze grote verantwoordelijkheid gaan voorbereiden. De gemeente wordt geacht een samenhangend beleid te voeren en te zorgen voor afstemming en samenwerking met onderwijs, zorg, maatschappelijke ondersteuning, werk en inkomen en politie en justitie. Dit houdt ook in dat wordt ingezet op vroegtijdige ondersteuning en integrale hulp enerzijds én op het mobiliseren van de eigen kracht en zelfoplossend vermogen van jeugdigen en hun ouders anderzijds. Dit alles zoveel mogelijk lokaal organiseren waarbij de vraag vanuit ouders en kinderen leidend is¹⁰.

Door de decentralisatie zijn gemeenten beter in staat om -afgestemd op de lokale situatie- maatwerk te leveren en verbinding te leggen tussen zorg, onderwijs, maatschappelijke ondersteuning, werk en inkomen, sport en veiligheid. Deze omvangrijke operatie, de transitie van de jeugdzorg, vraagt verandering van beleid. Het gaat achtereenvolgens over het maken van strategische keuzes, de organisatorische invulling en het realiseren van deze keuzes.

In de opsomming hierboven vallen de eerste drie aandachtspunten onder het preventieve aanbod voor de jeugd. Zij zijn mede onderwerp van deze nota "Positief perspectief voor de jeugd 2014 – 2019". De andere vijf aandachtspunten komen in 2014 aan de orde in het Beleidsplan Jeugdzorg.

⁹ Onder jeugdhulp wordt verstaan: ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen en hun ouders bij het voorkomen, verminderen, stabiliseren, behandelen en opheffen van of omgaan met de gevolgen van psychische problemen, psychosociale problemen of gedragsproblemen van de jeugdige, of opvoedingsproblemen. Zie: jeugdwet 2012

¹⁰ Voor inhoudelijke informatie over de transitie jeugdzorg zie bijlage 1

Hoofdstuk 2

Preventief jeugdbeleid en de doelstelling

2.1 Preventief en integraal beleid

Preventief beleid staat voor het voorkomen van erger. Voorkomen van problemen en voorkomen dat problemen verergeren. Preventief jeugdbeleid omvat algemene voorzieningen waarvan met name kinderen gebruik maken bij het opgroeien, zoals speelterreinen én de speciale voorzieningen voor kinderen en jongeren zoals peuterspeelzalen en jongerenwerk. Preventief jeugdbeleid gaat ook over preventieve hulp: vroegtijdig signaleren en ondersteunen van kinderen en hun ouders bij het opvoeden en het opgroeien.

Preventief jeugdbeleid is levensloopbestendig. Aan elke leeftijdsgroep besteedt het beleid aandacht, met in de uitvoering extra aandacht voor de overgangsfasen, zoals de overgang van peuterspeelzaal naar basisschool en de overgang van leren naar werken.

Preventief jeugdbeleid beperkt zich niet tot één domein, tot één beleidsterrein. De ontwikkeling van de jeugd tot zelfstandige en actieve volwassene vraagt verzorging en opvoeding, spelen en naar school gaan, sociale activiteiten en sporten, wonen en werken.

Preventief jeugdbeleid omvat alle aspecten van het leven van een jeugdige en legt verbindingen tussen de verschillende beleidsterreinen en domeinen. Dit zijn zorg en onderwijs; veiligheid en sociale zaken; inrichting van de ruimte; sport, cultuur, welzijn en gezondheidszorg. Preventief jeugdbeleid is integraal beleid.

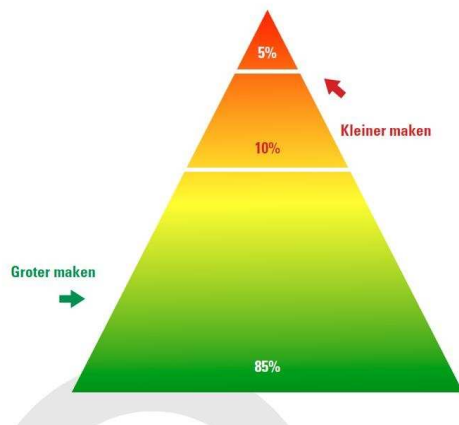
We werken aan een preventief jeugdbeleid 2014 – 2019 dat **“Transitieproof”** is:

- maatregelen en voorzieningen worden preventief ingezet;
- we gaan uit van de eigen kracht van jeugdigen, ouders en het sociale netwerk om hen heen;
- we gaan meer ontzorgen en normaliseren;
- we ondersteunen en stimuleren burgers om meer zelf te doen en meer samen te werken met organisaties. Ook samenwerking tussen organisaties hoort daar bij;
- we ondersteunen initiatieven die bijdragen aan het versterken van een krachtige lokale gemeenschap.

Preventief jeugdbeleid is er voor alle kinderen: voor de 85% waarmee het goed gaat en voor de 10% van de kinderen voor wie nu en dan tijdelijke ondersteuning nodig is. Juist ook de vijf procent uit de top van de piramide heeft baat bij een goede leefomgeving.¹¹

Bij transitieproof en dus toekomstbestendig beleid worden relevante personen en organisaties betrokken: uitvoerende organisaties; medebeleidsmakers, zoals provincie en andere gemeenten, maar vooral ook de doelgroep: kinderen, jongeren en hun ouders. In hoofdstuk 5 worden deze ambities per beleidsterrein verder ingevuld. Het tempo waarin dit toekomstperspectief wordt bereikt zal verschillen per beleidsterrein. Voor bepaalde onderdelen is dit deels al bestaande werkelijkheid, voor andere onderdelen is er nog een langere weg te gaan.

¹¹ Dit is een landelijk verdeling van het totale aantal kinderen en jongeren. Voor 5 % is zware zorg nodig, voor 10 % volstaan lichtere vormen van hulp. Met 85 % gaat het doorgaans goed. Over het jaar 2012 is in Staphorst aan ruim 300 kinderen en jongeren geïndiceerde zorg verleend. Dat is praktisch 5 procent van het totale aantal kinderen en jongeren.

De transformatie is gericht op het zodanig versterken van de leefomgeving dat minder kinderen hoeven in te stromen in zwaardere interventies (de 5% in de top van de piramide), dat de groep waarmee het gewoon goed gaat groter wordt (nu 85%) en er verminderde noodzaak is voor inzet van specifieke ondersteuning. Het topsegment van de piramide zal daarmee afnemen. In de nota Preventief Jeugdbeleid 2014 - 2019 komt met name het versterken van de basis, de jongeren, de ouders en de leefomgeving, aan de orde. (De percentages zijn landelijke cijfers.)

2.2 Doelstelling en uitgangspunten Jeugdbeleid

De gemeente Staphorst wil met het jeugdbeleid een belangrijke bijdrage leveren aan de ontwikkeling van kinderen en jongeren uit de gemeente Staphorst tot volwassenen die zelfstandig, gelijkwaardig en actief deelnemen aan de maatschappij uitgaande van eigen talenten, verantwoordelijkheid en mogelijkheden.

Mensenkinderen kennen een lange jeugd en een uitgebreide adolescentiefase. Het opgroeien en de ontwikkeling tot een verantwoordelijke volwassene is een proces van tientallen jaren. Voor alle kinderen en jeugdigen geldt, dat ze een stimulerende leefomgeving nodig hebben om zich goed te kunnen ontwikkelen. Ouders zijn voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren, het eerst verantwoordelijk. Veel kinderen worden als vanzelf groot en hebben voldoende aan stimulansen en de beschikbare voorzieningen, een klein deel heeft incidenteel of structureel extra hulp en ondersteuning nodig. De insteek die we daarbij kiezen is positief: uitgaan van de eigen kracht, talenten en inzet van jongeren en hun leefomgeving. Het scheppen van een positief perspectief voor de jeugd is het doel. De maatregelen die worden ingezet zijn preventief, algemeen, curatief en repressief¹².

¹²

Preventief =	het voorkomen van problemen bij kinderen en jongeren. Dit is het grootste onderdeel van het beleid: informatie en advies, signaleren van problemen, toeleiding tot het hulpaanbod, licht pedagogische hulp en coördinatie van zorg
Algemeen =	algemene voorzieningen voor de jeugd, zoals diverse vormen van vrijetijdsbesteding voor alle jongeren. Deze bevorderen het welzijn van de jeugd
Repressief =	het aanpakken van overlast en vernielingen, bijv. door de politie in te schakelen en kosten op de dader te verhalen.
Curatief =	is het behandelen van problemen o.i.d. bij kinderen en jongeren. Goede afstemming tussen preventief en curatief is een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke taak

We zien de actualisering en het transitieproof maken van het jeugdbeleid als een blijvend en continu proces omdat maatschappelijke ontwikkelingen voortdurende aanpassing noodzakelijk maken. Aanpassingen die ook samen hangen met de wijze waarop jongeren hun leven invullen, omdat er nieuwe inzichten ontstaan, andere instrumenten ontwikkeld worden en er steeds meer informatie komt over de effectiviteit van bepaalde maatregelen. Ons streven is om het preventieve jeugdbeleid duurzaam en toekomstbestendig te verankeren, continu te ontwikkelen en te actualiseren. Een voorwaarde daarvoor is een constante communicatie met het veld en de doelgroep, voortdurend informeren van de burger, monitoren van de uitvoering en resultaten en evaluatie van de beleidsvoornemens. Dit is een continu proces.

Het beleid is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

1. Preventief jeugdbeleid richt zich op het versterken van de basisvoorzieningen voor het opgroeien van kinderen;
2. preventief jeugdbeleid is integraal van karakter en omvat meer beleidsterreinen;
3. We werken toe naar een transitieproof beleid. Dit is een continu proces;
4. De nadruk ligt op preventie en vroege signalering van problemen en versterking van het opvoedkundig klimaat in de sociale omgeving;
5. Inschakelen, herstellen en versterken van de eigen kracht en probleemoplossend vermogen van jeugdige, zijn ouders en sociale omgeving;
6. De vraag is leidend: het aanbod moet daarop aansluiten;
7. Met alle partners in het veld werken aan een heldere en eenduidige aanpak. Ook voor ouders wordt het eenvoudiger: één gezin, één plan;
8. Het beleid duurzaam verankeren via communicatie met het veld, monitoring en bijstelling.

Hoofdstuk 3

Organisatorische borging en de rol van de gemeente

3.1 De rol van de gemeente

De gemeente is verantwoordelijk voor een samenhangend lokaal beleid voor alle jeugdigen van 0 tot 23 jaar.

De gemeente heeft in de nieuwe situatie een regisserende en faciliterende rol.

Regisseren vraagt doelgerichtheid, bereidheid om met elkaar in gesprek te gaan en te blijven, sturen op het proces: toezicht op de voortgang, alertheid, enthousiasmeren en kritisch kijken naar de eigen prestaties en die van anderen. Corrigeren op de inhoud: bijsturen waar dat nodig is. Met overleg, communicatie, monitoring en evaluatie is dat haalbaar.

Faciliteren richt zich op regelgeving en subsidies, maar ook op informatie en inzet van middelen als (tijdelijke) financiële ondersteuning en (tijdelijke) inzet van menskracht. Soms stimuleert de gemeente initiatieven voor samenwerking en neemt vervolgens afstand ten opzichte van de uitvoering. De gemeente stuurt ook door middel van convenanten en uitvoeringsovereenkomsten. In de optimale situatie worden op deelterreinen jaarplannen en uitvoeringsplannen gemaakt en worden de resultaten gemonitord.¹³

Jeugdbeleid vraagt integrale samenwerking en interactieve aanpak.

Wanneer de gemeente Staphorst de regierol op een sterke wijze wil neerzetten, zal zij pro-actief te werk moeten gaan. Afstemming binnen de gemeente is een voorwaarde voor integraal werken. We moeten werken aan samenhang tussen verschillende beleidsterreinen, tussen alle gemeentelijke sectoren die direct of indirect met jeugd te maken hebben. Hetzelfde geldt voor het overleg met de partners in het veld. Bij het jeugdbeleid zijn veel organisaties betrokken. Het is de taak van de gemeente om te zorgen dat heldere afspraken worden gemaakt en dat gewerkt wordt aan het realiseren van gemeentelijke ambities in het jeugdbeleid. Zijn alle relevante personen en organisaties betrokken, inclusief de doelgroep(en)? Het mobiliseren van competenties binnen die organisaties en de lokale gemeenschap is een uitdaging voor de gemeente.

De regierol in het jeugdbeleid wordt op meerdere niveaus vormgegeven:

- bestuurlijke regie
- beleidsregie
- regie op het niveau van de instellingen; ketenregie en uitvoerende regie.

3.2 Regie in de praktijk

Op **bestuurlijk niveau** is de portefeuillehouder Jeugd verantwoordelijk voor het binden van partijen (intern en extern met de strategische beleidspartners) aan de gezamenlijke ambitie, aan de samenwerking en aan de manier waarop de doelen bereikt gaan worden. Er is met regelmaat contact tussen beleidsmedewerker jeugd en de portefeuillehouder. Zij vormen samen de spil van het preventief jeugdbeleid.

¹³ Wie zijn de strategische partners binnen het jeugdbeleid?

Carinova (JGZ + CJG); GGD IJsselland (JGZ); Centrum voor Jeugd en Gezin Staphorst; Stichting Schuilplaats (CJG); Bureau Jeugdzorg; MEE IJsseloevers; SMON (Jongerenwerk + buurtsportwerker); Onderwijs; Verenigingen op het gebied van sport en cultuur; Belangenorganisatie JAS + Wmo-raad; Politie IJsselland

De gemeenteraad stelt de kaders voor het preventief jeugdbeleid vast en controleert jaarlijks de voortgang en de feitelijke uitvoering van het beleid. Uitvoeringsprogramma's op onderdelen zijn een taak van het college. De raad wordt hierover geïnformeerd. Voorstellen met (grote) budgettaire gevolgen worden voorgelegd aan de raad.

Beleidsregie heeft betrekking op de taken van de beleidsambtenaar. De beleidsmedewerker Jeugd onderhoudt intern en extern het contact ten behoeve van de samenhang tussen beleidsonderwerpen en de samenwerking in de uitvoering daarvan. De beleidsmedewerker ontwikkelt plannen en neemt initiatieven. Dat betekent voor elk beleidsterrein resultaatgericht werken en zo concreet mogelijk benoemen wat de doelen zijn. De beleidscyclus van planning en control zal structureel moeten zijn ingebed. De praktijk van aansturing van de uitvoerende organisaties is divers. Met sommige organisaties bestaat een financiële (subsidie)relatie. De gemeente kan daar invloed uitoefenen op inzet, doelen, doelgroep en de samenwerking met anderen. Organisaties waar geen financiële relatie mee is moeten eerder worden verleid om actief mee te werken aan de doelen die de gemeente voor ogen heeft. Dit vereist een actieve houding voor het delen van informatie, ondersteunen van nieuwe plannen, het stimuleren en faciliteren van samenwerking tussen organisaties en het monitoren van beleidseffecten van beleidsmaatregelen.

Regie op uitvoerend niveau. Dit betreft met name de inzet van hulp en zorg. Op uitvoerend niveau is het van belang om rond het kind en gezin met elkaar af te stemmen. De gemeente zorgt voor goede afspraken over afstemming zodat er geen kind tussen wal en schip raakt, over informatie uitwisseling en terugkoppeling. De uitvoering van de zogenaamde ketenregie ligt bij een van de partners.

Hoe wordt de regie transitieproof?

Voorstel is om binnen de gemeente een beleidsoverleg jeugd in het leven te roepen. Een structureel overleg tussen beleidsmedewerkers die betrokken zijn bij de jeugd is een prima middel om de vinger aan de pols te houden. Eén of twee keer per jaar met elkaar rond de tafel is verhelderend en werkt sturend. De beleidsmedewerker Jeugd neemt daartoe het initiatief.

Voorstel is om voor de aansturing en de regie van het jeugdbeleid in de gemeente Staphorst een lokaal jeugd overleg (LJO) in te richten. Dit overleg speelt een centrale rol in het proces van beleidsontwikkeling of -herziening. Participanten zijn vertegenwoordigers vanuit de gemeente en vertegenwoordigers van de strategische partners zoals bijvoorbeeld het Centrum voor Jeugd en Gezin; jongerenwerk, vertegenwoordiger vanuit het onderwijs, de Sportraad, politie, de diaconie, één of twee ouders, onder voorzitterschap van de portefeuillehouder. Een frequentie van tweemaal per jaar biedt de gemeente de mogelijkheid om het jeugdbeleid te monitoren, knelpunten te signaleren, bij te sturen en te werken aan optimale samenwerking. Voor de participanten vanuit het veld geeft het de mogelijkheid om in direct contact met de gemeente mede beleid te ontwikkelen, elkaar beter te leren kennen en optimaal af te stemmen. Buiten dit LJO is het mogelijk om in themabijeenkomsten onderwerpen nader uit te diepen met een bredere vertegenwoordiging van het veld. In de nabije toekomst kan ook de ontwikkeling van het beleid rond de jeugdzorg in deze overlegstructuur een plek krijgen.

De regie is succesvol en transitieproof wanneer partners in het veld samenwerken, hun aanbod afstemmen rondom het kind en de middelen zo efficiënt mogelijk worden ingezet. Succesvol betekent ook dat de gemeente goed op de hoogte is, weet wat de resultaten zijn en zo nodig bijtijds kan bijsturen.

Actiepunten:

- Versterken van het bestaande overleg en overlegvormen rond de jeugd. Veel is in de afgelopen jaren ingezet op het minimaliseren van overleg en overlegvormen. Doel was alleen dat overeind te houden dat noodzakelijk blijkt en zijn waarde houdt. Er zijn nu nog enkele open einden: de Regiegroep Jeugd en Veiligheid, het Managersoverleg CJG en het Zorgteamoverleg vanuit Soza. Het is goed om na te gaan of er overlap is, dan wel een hiaat. Doel is dat uiteindelijk alle relevante personen en organisaties op enige wijze blijvend betrokken zijn.
- Voor de betrokkenheid van ouders is een spoor uitgezet. Naar aanleiding van de enquête van Arcon uit het voorjaar 2013¹⁴ zijn ouders op uitnodiging van de gemeente in oktober met elkaar in gesprek gegaan over de wijze waarop zij het beste betrokken kunnen worden bij de ontwikkeling van het jeugdbeleid.
- Het betrekken van jongeren bij de ontwikkeling van beleid. Een logische weg lijkt de digitale (snel)weg en de social media. Voornemen is om te onderzoeken hoe de jongeren betrokken kunnen worden en betrokken kunnen blijven.
- De optimale communicatie met medebeleidsmakers, zoals van de provincie en andere gemeenten, verder ontwikkelen. In het kader van de voorbereidingen van de Transitie Jeugdzorg wordt in Regio IJsselland+verband intensief overlegd en samengewerkt. Met de gemeente Zwartewaterland worden verschillende beleidsonderwerpen gezamenlijk ontwikkeld en voorbereid. Dit spoor wordt voorlopig voortgezet.
- De portefeuillehouders van de gemeente kampen en Staphorst nemen het initiatief voor overleg met de directie van het Pieter Zandt College in Kampen.

¹⁴ “Opvoeden in Staphorst” Ervaringen en meningen van ouders, ARCON juli 2013

Hoofdstuk 4

Transitieproof jeugdbeleid

In dit hoofdstuk kijken we naar de toekomst. De nabije toekomst waarin we het preventieve jeugdbeleid transitieproof gaan uitvoeren.

Bij die uitvoering staat de eigen verantwoordelijkheid voorop, die van de jeugd zelf en die van de ouders. Alle beleidsmaatregelen zijn er op gericht die eigen verantwoordelijkheid te versterken, daar vroegtijdig en preventief op in te zetten. Helder staat ons voor ogen dat ook binnen scholen, buurten, kerken en sportverenigingen, belangrijke volwassenen de opvoeding van kinderen dragen. Met een betere sociale cohesie in de samenleving en in de buurten is de leefomgeving van kinderen en jongeren gediend en worden signalen eerder opgepakt. Dit is een versterking van de pedagogische civil society.

In dit hoofdstuk staan per beleidsterrein voornemens en ambities voor de komende jaren. Het is de opdracht voor het gemeentelijk beleidsniveau om deze voornemens integraal en per beleidsterrein te vertalen in uitvoeringsplannen in nauwe samenwerking en afstemming met de doelgroep en het veld.

Daar ligt ook de opdracht om het beleid aan te passen aan de actualiteit en veranderingen in de samenleving.

We maken onderscheid in een vijftal beleidsterreinen:

- 4.1 Ontwikkelen, opvoeden en beschermen
- 4.2 Opvang, educatie en participatie
- 4.3 Gezondheid van de jeugd
- 4.4 Jeugd en veiligheid
- 4.5 Vrije tijdsbesteding

De voorgenomen beleidsmaatregelen moeten leiden tot verbetering van de knelpunten en een transitieproof jeugdbeleid.

4.1 Ontwikkelen, opvoeden en beschermen

De gemeente ondersteunt de ontwikkeling, opvoeding en bescherming van de jeugd onder andere door de inzet van het CJG en het jongerenwerk.

4.1.1 Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)

Het enige jaren geleden ingezette beleid rond opvoedings- en opgroei-ondersteuning zoals dat vorm heeft gekregen in het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), zetten we voort. Het CJG biedt "op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden." Doelgroep bestaat niet alleen uit de jeugd van 0 tot 23 jaar en hun ouders, maar ook aanstaande ouders, die met voorlichting en informatie worden bereikt.¹⁵

Het Centrum voor Jeugd en Gezin heeft het afgelopen jaar als netwerkorganisatie een stevige basis gelegd. Op uitvoerend niveau is in het Multi Disciplinair Overleg (MDO) afstemming georganiseerd tussen de mensen die met het kind of de jongere werken. Binnen een MDO wordt de zorg goed, zorgvuldig en op maat gecoördineerd en ingezet voor kind en ouders. Ouders en zo mogelijk kind worden bij het maken van afspraken betrokken. Zo is de keten sluitend voor elk kind dat in de keten terecht komt.

¹⁵ Het CJG kent als doelgroep de jongeren tot 23 jaar. De Jeugdgezondheidszorg, een belangrijke partner van het CJG heeft als doelgroep de 0 – 19 jarigen.

We werken aan een goed functionerend CJG dat straks –op 1 januari 2015- klaar is voor de functie als frontoffice en toegang naar alle zwaardere vormen van jeugdzorg. Integraal werken en zo licht mogelijke hulpverlening is bij die overgang het leidende devies. Het optimaliseren van de dienstverlening van het CJG is daarbij de uitdaging.

Voor de korte termijn is het van groot belang dat het CJG als basis dient en dat binnen de gemeente de toeleiding goed en eenduidig geregeld wordt. Op de langere termijn zal ook gekeken worden of er op de lokale interventieniveaus (1 t/m 4) samengewerkt kan worden in een subregio van de Regio IJsselland.¹⁶

De gemeente zal als regisseur blijvend de coördinatie van en de afstemming tussen partners van het CJG, ondersteunen en stimuleren. Als voorzitter bij de formele aansturing vanuit het CJG Managersoverleg, waarin de managers van de kernpartners en Bureau Jeugdzorg aanwezig zijn, inclusief een vertegenwoordiger vanuit het Staphorster onderwijs. Samen bewaken zij de voortgang van het CJG.

Pilot "Hulp zonder indicatie"

De pilot "2^e lijns ambulante hulp zonder indicatie" loopt tot 1 januari 2014 en richt zich op het "anders werken" in de toekomst. Door toevoeging van een pedagogisch generalist aan het CJG-team kunnen de leden verder professionaliseren en in de toekomst breder inzetbaar zijn en vroegtijdig hulpverlening bieden. Doel is om ervaring op te doen met het organiseren van hulpverlening ter voorkoming van inzet van zware zorg. Daarnaast willen we ervaring op doen met het inkopen van zorg. Beoogd resultaat is een model dat na 1 januari 2014 structureel kan worden ingezet.

Sociale wijkteams

Het CJG is een van de opties om de gemeentelijke toegangsfunctie te organiseren, maar dit kan ook in een andere vorm, bv via een (multidisciplinair) wijkteam. In zo'n team werkt een generalist in een gebiedsgericht team. Als dat nodig is kan een specialist "erbij gehaald" worden voor ondersteuning dan wel voor hulpverlening. Ouders kunnen dan niet zozeer in een CJG maar in elk leefmilieu terecht met hun vragen en zorgen. Het werken in sociale wijkteams is onderdeel van een mogelijk toekomstplaatje.

Huisartsen

De huisartsen behoudt zijn rol als doorverwijzer naar jeugdhulp. Huisartsen vormen ook in de nieuwe situatie voor ouders en kinderen een belangrijke toegang tot hulpverlening. De eerste aanzet voor afspraken met huisartsen zijn inmiddels gezet. In het najaar van 2013 volgt een vervolgoverleg. Doelstelling is afspraken met huisartsen te maken over de toeleiding tot zorg per 1 januari 2015.

Voorlichting/ Preventieteam 12+

Meer nadruk op preventie, betekent dat we kinderen, jongeren en hun ouders meer voorlichting willen bieden om problemen in een later stadium te voorkomen. Dat vraagt om samenwerking tussen professionele organisaties, maar juist ook met kerkelijke en vrijwillige organisaties die betrokken zijn bij kinderen en jongeren. In de doorontwikkeling van het CJG zal dit structurele aandacht krijgen. CJG medewerkers geven aan dat het van groot belang is dat scholen en hulpverlening dezelfde visie hebben t.a.v. het inzetten van hulp en het belang van preventie.

¹⁶ In de notitie Opvoeden Versterken van de Regio IJsselland staan 7 niveaus van opvoed en opgroeihulp. Niveau 1 omvat de lichtste en niveau 7 de zwaarste vormen. Zoveel mogelijk zal de hulp op lokaal niveau worden aangeboden. Dit geldt in ieder geval voor niveau 1 t/m 4

4.1.2 Jongerenwerk

Jongerenwerk anno 2013 richt zich op preventie, hulpverlening en participatie. Het jongerenwerk is er voor iedere jongere en houdt rekening met de cultuur en traditie waarin zij opgroeien. De jongerenwerker gaat op pad en naar de jongeren toe.

Prioriteit is contacten leggen met individuele jongeren en met groepen in Staphorst, Rouveen én IJhorst. Doel van het open jongerenwerk is het versterken van jongeren in relatie tot hun omgeving. De jongerenwerker helpt jongeren om bewust te worden van hun eigen gedrag en keuzes en levert gereedschappen aan voor het maken van keuzes. De jongerenwerker ondersteunt individuele jongeren als dat nodig is, ook worden zij doorgeleid naar hulpverlening. De jongerenwerker participeert daartoe in het MDO van het CJG. Jongerenwerk zal altijd flexibel inspelen op vragen die spelen in de maatschappij. Wanneer jongeren daar behoefte aan hebben worden ze ondersteund. Zo is er momenteel een nadrukkelijke vraag van jongeren uit IJhorst. De jongerenwerker ondersteunt hen bij het organiseren van een eigen activiteit. Accommodatie wordt dan elders ingehuurd, bv bij de sporthal of in een dienstencentrum.

Jaarlijks maakt de gemeente met Stichting Maatschappelijke Opbouw Nieuwleusen (SMON) afspraken over de inzet van het jongerenwerk. De gemeente formuleert prestaties en richtlijnen op basis van de doelstellingen die zij met het jongerenwerk wil behalen en op basis van maatschappelijke ontwikkelingen.

Jongerenwerk 2012 en 2013

In 2012 is vanuit de gemeente een gespreksronde geïnitieerd met vertegenwoordigers met een grotendeels kerkelijke achtergrond. Deze ronde heeft geleid tot inzicht in knelpunten en de bereidheid om samen te werken aan verbeteringen. Nadrukkelijk is verzocht aan de gemeente om de regie te nemen bij vervolgstappen.

Uit deze gesprekken kwamen enkele belangrijke aandachtspunten naar voren, betreffende jongeren. De weerbaarheid van meisjes; communicatie tussen jongeren en ouders; alcoholgebruik onder een groep jongeren is zorgelijk; een deel van de jeugd 16+ participeert minder binnen de voorzieningen van de kerken en een gedeelte van de groep wordt helemaal niet meer bereikt. De invloed van de eigen vriendengroep lijkt groot en lijkt gedrag te versterken. In 2012 is met name ingezet op verschillende meidenprojecten. Een concreet resultaat van de gespreksronde was een bijeenkomst voor vaders over hun rol in de opvoeding. De jaarlijkse themaweek is hier mede uit voort gekomen, in 2013 de "Week van het respect".

Het jongerenwerk in Staphorst omvat 1 fte. Daarvan is 17 % bestemd voor meidenwerk. Nauw verwant aan het jongerenwerk is het werk van de buurt-beweeg-coach, die buiten schooltijd sport- en beweegactiviteiten organiseert op de schoolpleinen. Dit is een goede manier om alle kinderen te leren kennen en te signaleren.

Tabel Overzicht Jongerenwerk Staphorst in 2012

Meidenprojecten

Preventieproject Superwoman	11-18 jaar	Weerbaarheid en talentontwikkeling	32 deelnemers	Wachtlijst voor 2013
Preventieproject Weerbaarheidstrainingen	Meisjes in tienerleeftijd	Weerbaarheid en praten over je emoties	40 deelnemers	Ism Jongeren Uniek
Preventieproject Loverboys en seksualiteit	Meisjes en hun moeders	Voorlichtingsavond dmv spel en discussie	60 deelnemers	
Preventieproject Theaterworkshop	Jonge meisjes basisschool	Zichzelf presenteren en expressief uiten tbv eigen identiteit	25 deelnemers	Ism Theatra

Opstellen accommodatie voor tieners en jongeren

Thema-activiteiten	Alle jongeren	Contactlegging met en activering van jongeren	12 thema-activiteiten met in totaal ruim 140 deelnemers	i.sm Diensten-centrum als locatie
52 openstellingen accommodatie jw	Alle jongeren	Contactlegging en activering	Matig bezoek	Ruimte niet geschikt

Sport, cultuur en theater

Laagdrempelig activiteiten aanbod	Tieners en jongeren	Participatie en activering	11 bijeenkomsten met 450 deelnemers/bezoekers	Ism sporthal, dienstencentrum, scholen, zwembad, Zunni Sport
Voorlichting ikv preventie t.a.v. actuele onderwerpen zoals vuurwerk, alcohol, zelfmoord	Jeugd en jongeren	Jongeren informeren over onderdelen van hun leefwereld	Gastlessen, bijeenkomst, deelname werkgroep	Ism Onderwijs, politie, gemeente, Pieter Zandt, Dorpsraad IJhorst en Rouveen, Woonstichting Vechthorst
Straathoekwerk en Koppelwerk	Jongeren op straat en in de keten	Contactlegging en bewustmaking van (overlastgevend) gedrag	Inzet 118 uur	Ism politie
Participeren in netwerkbijskomsten	Regiegroep jeugd en CJG	Samenwerking tbv koppeling vroegsignaleerders en hulpverlening	Inzet 58 uur	CJG, Carinova, Dimeence, BJZ, Trias, Rvd Kinderbescherming, William Schrikkergroep, 's Heerenloo, politie

Jongerenwerk in 2014 e.v.

Veel elementen van het huidige jongerenwerk zijn al transitieproof. Ook in de toekomst zal jongerenwerk inzetten op het leggen van contacten: met jongeren, met ouders, met sleutelfiguren. De inzet binnen de samenwerkende organisaties rond het kind zal worden voortgezet evenals de afstemming en samenwerking met de politie in het Koppelwerk. Met vaste regelmaat maar ook daarbuiten gaat de jongerenwerker met de jeugdagente de straat op. Doel is contacten te leggen met jongeren en wijkbewoners. Signalen, vragen en knelpunten worden helder.

In het kader van een vernieuwd beleid rond de ontmoetingsketen zijn uren gereserveerd voor de jongerenwerker om contacten te leggen met jongeren op locatie. Belangrijk voor de nabije toekomst is het ondersteunen van andere organisaties, zoals sportverenigingen bij het organiseren voor en versterken van jongeren. Dit is een zoekrichting voor de nabije toekomst, in de uitwerking zal het veld betrokken worden.

Verbreiding doelgroep

Voor 2014 en verder zal worden ingezet op aansluiting met de groep jongeren waarover zorgen zijn en te zoeken naar passende antwoorden. Het profiel van de jongerenwerker wordt vastgesteld door de gemeente zonder daarbij nadruk op een specifieke doelgroep te leggen. Het jongerenwerk sluit aan bij de zorgstructuur in het onderwijs en binnen het Centrum voor Jeugd en Gezin. Er wordt ingestoken op (vroeg-)signalering, begeleiding, voorlichting en ondersteuning.

Fysieke ruimte voor jongeren

Was in het recente verleden sprake van een sterke behoefte aan een jeugdhonk, de beschikbare accommodatie wordt in 2012 matig bezocht. Het jongerenwerk richt zich daarom steeds meer op het vindplaatsgericht werken. Indien gewenst worden jongeren ondersteund bij het organiseren van activiteiten en het vinden van een geschikte locatie. Daarbij wordt altijd nauw samengewerkt met vrijwilligers.

Het jongerenwerk anno 2013 geeft aan dat er – naast kantoorruimte - behoefte is aan een ruimte waarin 20 a 30 jongeren (maar ook bijvoorbeeld ouders) kunnen worden ontvangen voor een themabijeenkomst. Dit wordt meegenomen in het overlegtraject richting nieuw onderdak voor het jongerenwerk.

Monitoren van de resultaten en de participatie van jongeren in aantal en leeftijd geeft daarbij ijkpunten voor de ontwikkeling van het jongerenwerk.

4.2 Opvang, educatie en participatie

4.2.1 Opvang

Staphorst beschikt over een goed netwerk van peuterspeelzaal- en kinderopvangvoorzieningen. De peuterspeelzalen zijn toegankelijk voor kinderen in de leeftijd van 2 tot 4 jaar. De kinderopvang is onderverdeeld in kinderdagopvang voor de leeftijd van 0 – 4 jarigen en de buitenschoolse opvang voor de schoolgaande jeugd. De peuterspeelzalen zijn transitieproof. Er zijn binnen de peuterspeelzalen zorgteams geformeerd waar kinderen waar zorgen over zijn worden besproken met de ouders, de wijkverpleegkundige en het maatschappelijk werk. Zijn de zorgen ernstig van aard en is er verdere deskundige hulp nodig dan wordt er ook binnen de peuterspeelzalen een MDO geregeld.

Iedere kinderopvangvoorziening heeft een eigen zorgteam. De kinderopvang is daarmee eveneens transitieproof voor de transformatie van de jeugdzorg.

In Staphorst zijn diverse aanbieders actief in de gastouderopvang. De gemeente heeft een taak in de registratie van die opvang.

4.2.2 Educatie

Binnen de peuterspeelzalen wordt al sinds 2006 het VVE-programma Doe meer met Bas uitgevoerd. VVE staat voor Voor- en Vroegschoolse Educatie. Met BoekenBas krijgen de kinderen voorschools op het gebied van de taalvaardigheid en de sociaal-emotionele ontwikkeling belangrijke bagage mee om straks goed te presteren op de basisschool. Dit programma zal ook de komende periode zonder meer worden voortgezet. Op basis van een inspectie van de Inspectie van Onderwijs, die recent in 2012 heeft plaatsgevonden, zijn er enige aanpassingen doorgevoerd. Zo kijken we nu gericht naar de resultaten die bij de kinderen in de peuterspeelzaalperiode en tijdens de groepen 1 en 2 van het basisonderwijs worden bereikt. Daarnaast wordt de kwaliteitsmeter toegepast die de leidsters helpt om hun pedagogische vaardigheden in het begeleiden van de kinderen te ontwikkelen en uit te breiden.

Centraal in de nabije toekomst staat het realiseren van een goede doorgaande lijn tussen de peuterspeelzalen en de basisscholen. Hoe lager die overstap voor de kinderen is, hoe beter dat is voor kinderen om zich goed te ontwikkelen. Speciaal hiervoor worden de peuterspeelzalen nu gehuisvest binnen scholen. Dat is in drie scholen binnen de gemeente nu het geval en binnenkort volgt nog een verhuizing van een peuterspeelzaal. De peuterspeelzalen zijn daarmee VVE-proof en transitieproof.

Een slag die we nog moeten maken is het betrekken van de kinderopvang bij de stappen die we binnen de peuterspeelzalen hebben gezet. Aandacht vraagt de visie van de kinderopvang op de taak en functie die zij voor zichzelf ziet weggelegd in de voorbereiding van de kinderen naar het basisonderwijs. Binnen de kinderopvang is daar nog onvoldoende aandacht voor. Met de kinderopvang zullen we het gesprek openen om ook daar het programma Doe meer met Bas een plek te geven. Voor de basisscholen zou dit betekenen dat straks alle kinderen met eenzelfde bagage aan taalstimulering de basisschool binnenstappen.

BoekenBas

Uniek binnen de gemeente Staphorst is het leesbevorderingsproject BoekenBas. Dit is binnen Staphorst ontwikkeld; wordt hier lokaal goed ontvangen en heeft inmiddels door heel Nederland heen z'n weg gevonden. Bij alle eerstgeborenen binnen Staphorst wordt dit project aangeboden. Het richt zich op de leeftijd van de 0 tot 2,5 jarigen. Ongeveer 90% van de ouders doet mee. Vrijwillige BoekenBasmoeders komen in de gezinnen als de eerstgeborene nog heel jong is en bouwen een vertrouwensband op. In het kader van de transitie jeugdzorg is ook dit programma kritisch tegen het licht gehouden. Preventie en vroeg beginnen met ondersteunen van de opvoeding zijn hierbij van groot belang. Het project BoekenBas kan daarin een belangrijke rol spelen.

BoekenBas richt zich nu specifiek op de taal en het lezen van kinderen. De praktijk wijst uit, dat bij ouders ook behoefte is om in gesprek te gaan over opvoedthema's als slapen, eten, zindelijkheid. In de groepsbijeenkomsten met de ouders komen die onderwerpen nu al concreet aan de orde. We passen daarbij de principes van het programma Positief Opvoeden toe. De eerste reacties van ouders op de nieuwe invulling van de groepsbijeenkomsten zijn positief. Met de BoekenBasmoeders en de jeugdverpleegkundigen zijn we in gesprek om het programma beter hierop aan te sluiten. De taal en het lezen blijven bij dit project wel de eerste insteek.

Onderwijs

Het onderwijs neemt binnen het lokale preventieve jeugdbeleid een prominente plek in. Belangrijk hierbij is het LEO, het Lokaal Educatief Overleg met de directies van de Staphorster scholen. Binnen het LEO wordt de koers uitgezet voor het lokale onderwijsbeleid. Centraal agendapunt is de onderwijshuisvesting. Om goed onderwijs te kunnen geven is het van belang dat de huisvesting op orde is. Daarnaast staan ook het preventief jeugdbeleid en de rol en taakstelling van het onderwijs nadrukkelijk op de agenda.

Binnen Staphorst is fors geïnvesteerd in goede zorgteams binnen elke school. In het zorgteam worden zorgvragen over kinderen besproken en worden via korte snelle lijnen in goed overleg met school en ouders de juiste hulp erbij gehaald en bij voorkeur binnen de eigen school aangeboden. Het betreft onderwijsgerelateerde zorg, maar ook om hulptrajecten zoals 1^e lijns psychologische zorg en gesprekken met een maatschappelijk werker. School en jeugdzorg trekken daarin gezamenlijk op, volgens het 1 kind, 1 gezin, 1 plan model. Deze zorgteams functioneren nu inmiddels al ruim twee jaren naar tevredenheid. Binnen Staphorst hebben we hiermee een belangrijke en fundamentele basis gelegd in de aanloop naar de transitie van de jeugdzorg. Het goed functioneren van de zorgteams zal ook de komende periode een belangrijke thema blijven binnen het Lokaal Educatief Overleg.

Een meer recent thema is **Passend Onderwijs**: scholen krijgen een zorgplicht en gemeente en onderwijs zijn voortaan belangrijke partners van elkaar. De definitieve invoering van Passend Onderwijs staat voor augustus 2014 gepland. Doel is het zoveel mogelijk onderwijs bieden in de nabijheid van de woonplaats van het kind, binnen het reguliere onderwijs. Voor leerlingen waar extra zorg voor nodig is stelt de school een ondersteuningsarrangement samen. Daarbij gaat het om een zo passend mogelijk aanbod op de eigen, een andere reguliere of een speciale school binnen een samenwerkingsverband.

De gemeente kijkt mee in de ondersteuningsplannen die door de samenwerkingsverbanden worden geleverd en legt daar voorgeschreven vanuit de nieuwe Jeugdwet straks het eigen gemeentelijke Beleidskader Jeugdzorg naast. Passend Onderwijs biedt daarmee kansen. Door de koppeling van de jeugdzorg aan de zorg binnen de school wordt de kans vergroot om onderwijs maar ook zorg in de nabijheid van de kinderen te kunnen garanderen. Met de scholen zal de praktijk van Passend Onderwijs via het Lokaal Educatief Overleg goed en nauwlettend worden gevolgd.

4.2.3 Participatie

Werk

Vanzelfsprekend is het streven dat voor iedereen na afronding van de opleiding een reguliere plek op de arbeidsmarkt beschikbaar is. Daarbij geldt als uitgangspunt dat jongeren over een startkwalificatie dienen te beschikken. Uitgezonderd jongeren die praktijkonderwijs hebben gevolgd of die een ontheffing hebben vanwege psychische/lichamelijke beperkingen zal iedereen minimaal dienen te beschikken over een diploma op Havo-, VWO- of MBO-niveau 2. Deze startkwalificatie is noodzakelijk om de arbeidsmarkt te betreden. Van groot belang bij het verkrijgen daarvan is de beschikbaarheid van voldoende stageplaatsen. In dit kader wordt op lokaal, regionaal en subregionaal niveau met verschillende betrokkenen overlegd¹⁷.

In augustus 2013 was in de gemeente Staphorst 4,5% van de beroepsbevolking werkloos. Op gemeenteniveau zijn geen recente cijfers beschikbaar over de jeugdwerkloosheid.

Startkwalificatie

Staphorst is op de goede weg in de strijd tegen schooluitval. Het aantal jongeren dat de school verlaat zonder startkwalificatie is de laatste jaren flink afgenomen. De dalende schooluitval draagt bij aan het bestrijden van de jeugdwerkloosheid. Meer startkwalificaties betekent minder criminaliteit en minder kosten in de zorg.

Het terugdringen van het aantal jongeren dat zonder diploma van school gaat, was een van de prioriteiten van het landelijke Beleidsplan "Aanval op de uitval" uit 2006. gezamenlijke inspanningen van scholen, hulpverlening en leerplicht hebben geleid tot prestatieafspraken die zijn vastgelegd in convenanten, invoering van de kwalificatieplicht en plusvoorzieningen, betere registratie van schoolverzuim, betere studiekeuze- en loopbaanbegeleiding en transparantie in de cijfers.

Voortijdig schoolverlaten kent zelden één oorzaak. De ene jongere stopt met een school omdat het niet lukt een leerwerkplek te vinden. De andere zou wel willen doorleren, maar is genoodzaakt te stoppen vanwege zorg voor haar baby. De volgende valt uit omdat de opleiding tegenvalt en andere verwachtingen had van het werk waar hij voor wordt opgeleid. Weer een ander kampt met verslaving, schulden en een strafblad. Schooluitval vraagt dus om een integrale aanpak. Bovendien hebben niet alle jongeren de cognitieve en/of sociale capaciteiten om een startkwalificatie te halen. Met name in de komende jaren vraagt deze laatste groep veel aandacht, verschillende ontwikkelingen maken dat hun positie op de arbeidsmarkt kwetsbaarder wordt o.a. omdat er minder beschermde arbeidsplaatsen beschikbaar zullen zijn. Ook een andere groep, de zg "Harde Kern" vraagt om specifieke inzet. Zij zijn de jongeren die niet in beeld zijn, omdat ze niet werken, niet naar school gaan en geen uitkering ontvangen. In het regionale Plan van Aanpak "Harde kern" is een projectvoorstel beschreven.

Totaal aantal onderwijsdeelnemers en aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters gemeente Staphorst

	Totaal	vsv'ers	ambitie	VO	MBO
2007/2008	1.753	23	32	8	15
2008/2009	1.797	29	28	7	22
2009/2010	1.806	26	25	3	23
2010/2011	1.799	25	21	8	17
2011/2012	1.836	27	21	7	20

(de cijfers 2011/2012 zijn voorlopige cijfers)

¹⁷ Lokaal: ICC/OSR-contacten, subregionaal: Werkgeversplatform Meppel-Staphorst, regionaal: Regionaal Platform Arbeidsmarkt.

Percentage nieuwe voortijdig schoolverlaters

	'05/'06	'06/'07	'07/'08	'08/'09	'09/'10	'10/'11	'11/'12
Totaal	2%	2,7%	1,3%	1,6%	1,4%	1,4%	1,5%

Staphorst kent een relatief gering aantal voortijdig schoolverlaters: landelijk is het percentage 2,7%.

Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk door jongeren vindt veelal plaats in de vorm van begeleiding van activiteiten bij verenigingen; het gaat daarbij voornamelijk om de oudere jeugd. In de aanstaande nota Vrijwilligersbeleid zal een aparte paragraaf aan deze groep worden gewijd.

Naast vrijwilligerswerk door jongeren is niet onbelangrijk dat jongeren ook mantelzorg verlenen. Vaak worden mantelzorg en vrijwilligerswerk verward. In geval van mantelzorg wordt niet over vrijwilligheid gesproken. De mantelzorg heeft doorgaans betrekking op enige vorm van zorg die in de gezinssituatie moet worden verleend. Kinderen worden soms al op heel jonge leeftijd geconfronteerd met een zorgelijke thuissituatie. In het mantelzorgbeleid dat binnenkort geformuleerd wordt zal de positie van de jonge mantelzorger aparte aandacht krijgen.

4.3 Gezondheid van de jeugd

4.3.1 Jeugdgezondheidszorg

Gemeenten in Nederland moeten jeugdgezondheidszorg (JGZ) aanbieden aan opgroeiende kinderen in de leeftijd van 0-19 jaar, dit wordt het Basistakenpakket genoemd. Het Basistakenpakket bestaat uit een Uniform deel en een Maatwerk deel. Het Uniforme deel wordt aan alle kinderen op uniforme wijze aangeboden (geen gemeentelijke beleidsvrijheid) en het Maatwerk deel is een gemeentelijke beleidsvrijheid.

Vanaf 1 april 2013 verzorgt de GGD IJsselland het uniforme deel van de Jeugdgezondheid (JGZ) in Staphorst voor de leeftijd 0-19 jaar. De gezondheidszorg (consultatiebureau) voor de 0-4 jarigen is overgegaan van Carinova naar de GGD. Opgroeïende kinderen zien tussen 0 en 19 jaar de arts of verpleegkundige van de GGD 18 keer: 15 momenten in de leeftijd 0-4 jaar en 3 momenten tussen de leeftijd 4-19 jaar. De JGZ volgt de lichamelijke, psychische, sociale en cognitieve ontwikkeling van de kinderen en geeft aan ouders informatie over een gezonde ontwikkeling. De JGZ is een kernpartner van het CJG. Het Maatwerk deel kan worden afgestemd op de specifieke behoefte van het kind of van groepen kinderen. De gemeente Staphorst vult het Maatwerk deel in voor de leeftijd van 0-19 jaar. Voor de 0-12 jarige heeft de jeugdverpleegkunde extra uren binnen het zorgteam CJG en voor uitvoering van groepsbijeenkomsten voor ouders in het kader van het leesbevorderingproject BoekenBas. De aanpak "Preventie leefstijl adolescenten" is gericht op de leeftijd 12-19 jaar en wordt aangeboden op de VO scholen.

Ambitie is om te werken aan een sterke integrale vraaggerichte jeugdgezondheidszorg.

Regionaal is er in het kader van Transitie jeugdzorg voor gekozen de JGZ in te bedden in het CJG. Hiermee wordt het CJG de toegangspoort naar de zwaardere geïndiceerde vormen van Jeugdzorg. Met ingang van april 2013 worden alle contactmomenten, ook die van de 0-4 jarigen, door de GGD uitgevoerd. Daarmee wordt het gemakkelijker om een gezin in beeld te krijgen en te houden. Voor de nabije toekomst is van belang dat de ondersteuningsvraag van de cliënt centraal staat en niet het professionele aanbod van de JGZ.

Dit vergt een vraaggerichte aanpak van de JGZ die verder ontwikkeld moet worden.

4.3.2 Risicogedrag van jongeren

Ambitie is om op het gebied van alcoholgebruik, psychosociale gezondheid, genotmiddelen, seksueel gedrag, voeding, bewegen en gewicht zoveel mogelijk risicogedrag van jongeren te voorkomen en te beperken.

De GGD heeft in 2011 voor de derde keer de Jeugdmonitor uitgevoerd onder jongeren van 12 tot 24 jaar in de regio IJsselland. Zij vullen via internet een vragenlijst in die gaat over alcoholgebruik, psychosociale gezondheid, genotmiddelen, voeding, bewegen en gewicht en seksueel gedrag. De monitor geeft voor de jeugd van 12 tot 24 jaar uit Staphorst het volgende beeld. Van hen drinkt 87% alcohol. Dit is gelijk aan het gemiddelde in de regio. In de afgelopen 4 weken is 27% wel eens dronken geweest. Het gemiddelde in de regio ligt op 31%. Van de jongeren zegt 60% wel eens snel heel veel te drinken (binge-drinken/comazuipen) t.o.v. 63% in de regio.

Een percentage van 15% heeft wel eens wiet of hasj gerookt en 37% heeft al eens geslachtsgemeenschap gehad.

Bij 14% van de jeugd in deze leeftijdsgroep is door de GGD overgewicht geconstateerd. Worden deze cijfers afgezet tegen de regio dan is het globale beeld dat de jeugd van 12-24 jaar in Staphorst gemiddeld risicogedrag vertoont met enkele uitschieters naar omhoog en omlaag. Zo roken jongens in deze leeftijdsgroep relatief veel (26% t.o.v. 22% in de regio). Positief is te noemen dat er in de vier weken voorafgaand aan de enquête in Staphorst volgens eigen zeggen 8% van de 12-15 jarigen dronken was tegenover 16% in de regio.

De JGZ heeft tijdens de contactmomenten geconstateerd dat 11% van de leerlingen in de groepen 7 van het basisonderwijs in de gemeente psychosociale problematiek heeft en dat meisjes vaker emotionele problemen hebben dan jongens.

Meisjes scoren iets (2%) hoger betreffende lichamelijke (6% t.o. 4% regionaal) mishandeling en geestelijke mishandeling (11% t.o. 10% regionaal). Relatief vaak komt lichamelijke mishandeling voor bij meisjes tussen 12 en 15 jaar (6% t.o. 4%).

De ambitie voor de komende jaren is om deze cijfers omlaag te krijgen. Het doel is jongeren inzicht te geven in hun eigen leefstijl, een gezonde leefstijl onder jongeren te bevorderen en hen weerbaarder te maken, zodat zij moeilijker te beïnvloeden zijn. Waar we op inzetten is in ieder geval voortzetten van de voorlichting rond alcohol aan groep 8 van de basisschool.

De gemeente ondersteunt de scholen met een jaarlijks subsidiebedrag voor voorlichtingslessen. Andere organisaties worden ondersteund indien nodig. Dit beleid zal worden voortgezet. Uitbreiding hiervan richting klas 1 van het voortgezet onderwijs is een denkrichting. Ook andere voorlichtingsmogelijkheden worden onderzocht.

4.4 Jeugd en veiligheid

4.4.1 Woon- en leefomgeving

De jeugd in Staphorst moet veilig kunnen opgroeien in zijn eigen woon- en leefomgeving en is tegelijkertijd ook zelf verantwoordelijk voor het veilig houden van de leefomgeving.

In deze paragraaf gaat het om de veiligheid op straat, maar ook op school en op het schoolplein. Het gaat om preventie en beleid rond individuele en groepen jongeren.

Op landelijk niveau wordt gewerkt aan een wetsvoorstel dat scholen verplicht om maatregelen te nemen tegen pesten. Van overheid, scholen, ouders en kinderen wordt verwacht dat zij hun verantwoordelijkheid nemen om het schoolklimaat te verbeteren.

Onderdeel daarvan zal zijn dat de school een bewezen effectief anti-pestprogramma gebruikt; de sociale veiligheid op de school monitort; een vertrouwenspersoon annex pestcoördinator heeft, en dat de inspectie hier op toeziet. De gemeente zal de scholen (desgewenst) ondersteunen bij de implementatie van het wetsvoorstel.

Voor middelbare scholen geldt dat zij te maken kunnen hebben met (kleine) criminaliteit en onveiligheid. Staphorst kent één middelbare school, die onderwijs biedt aan de eerste drie leerjaren van VMBO, Havo en VWO. Tot op heden zijn er geen signalen dat er sprake is van een onveilige situatie, waardoor er vooralsnog geen noodzaak bestaat om een verbeterplan op te stellen voor deze school.

De Regiegroep Jeugd komt 3 à 4 keer per jaar bij elkaar en levert een bijdrage aan nieuw te ontwikkelen beleid rond jeugd en veiligheid. De inzet is gericht op de voorkant in plaats van reageren op incidenten. In de Regiegroep participeren de gemeente (op beleidsniveau), een leidinggevende van Stichting Maatschappelijke Opbouw Nieuwleusen (SMON) en de politie. Het voornemen is om de Regiegroep Jeugd optimaal te positioneren en na te gaan hoe dit overleg gekoppeld kan worden aan de overlegstructuur rond het CJG.

4.4.2 Alcoholmatiging

Uitvoering van de integrale aanpak van de alcoholmatiging zal worden voortgezet.

Onderzocht zal worden of de drie pijlers (preventie, handhaving en zorg) kunnen worden opgenomen in beleids- en andere notities, en hoe zij onder de aandacht kunnen worden gebracht van jeugd en ouders op verschillende ontmoetingsplaatsen, zoals keten, scholen en sportverenigingen.

Met ingang van 1 januari 2014 zijn jongeren onder de 18 jaar in het kader van de Drank- en Horecawet, strafbaar als zij alcoholhoudende drank kopen of gereed hebben voor gebruik. De gemeente krijgt de taak om te handhaven. De wettelijke plicht om iedere vier jaar een alcoholpreventieplan op te stellen zal worden uitgevoerd. Aandacht zal daarbij ook uitgaan naar verkeersonveiligheid als gevolg van rijgedrag en alcohol.

4.4.3 Zorg en veiligheid

Wanneer er sprake is van complexe problematiek bij jongeren die zowel in de zorg- als in de justitiële keten bekend zijn, vindt een persoonsgerichte aanpak plaats. Hierbij is het streven om de jongere uit de criminaliteit te halen en de zorgverlening te intensiveren. Er wordt gebruik gemaakt van een integraal plan van aanpak. Een jongere kan worden aangemeld vanuit het CJG, de zorgketen, een zorgnetwerk of vanuit de justitieketen.

Op 1 juli 2013 is de Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling in werking getreden. Organisaties voor gezondheidszorg, onderwijs en kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg en justitie zijn verplicht hiervoor een stappenplan te hebben waarin staat hoe de professional hoort om te gaan met het signaleren en melden van huiselijk geweld en kindermishandeling. De rol van de gemeente is die van het bekendmaken en uitdragen van de meldcode, en van het ondersteunen bij het tot stand komen van de meldcodes.

Voor de doorontwikkeling van de aanpak wordt in 2013 een regiovisie ontwikkeld voor de extra inzet in de komende jaren. De Werkgroep Kindermishandeling zal dit in de 2^e helft van 2013 oppakken en uitwerken.

4.5 Vrijtijdsbesteding

4.5.1 Spelen en ontmoeten

Basisschooljeugd speelt doorgaans thuis of dicht bij huis op speel- en ontmoetingsplaatsen in de buurt en/of bezoekt activiteiten van verenigingen en kerken. Jongeren 13 plus willen elkaar ontmoeten, experimenteren, zijn veranderlijk en willen serieus genomen worden. Het beleidsterrein omvat sport, kunst en cultuur, buitenschoolse activiteiten, buitenspel en ontmoeting. De algemene voorzieningen die belangrijk zijn voor de jeugd zijn sportverenigingen en het zwembad, specifieke voorzieningen zijn de spelterreinen en trapveldjes.

De gemeente Staphorst heeft verspreid in de woonkernen Staphorst, Rouveen en IJhorst in totaal ruim 50 speelplaatsen. Deze speelplekken zijn ingericht voor diverse leeftijdsgroepen. Zo zijn er plekken voor jonge kinderen tot 6 jaar, voor kinderen tussen 6 en 12 jaar en voor jongeren vanaf 12 jaar. Ook heeft de gemeente trapveldjes ingericht en zijn veel schoolpleinen buiten schooltijd beschikbaar om op te spelen.

In overleg met de dorps- en wijkraden en op basis van een inventarisatie van het gebruik is onlangs een plan tot herinrichting van de speelplaatsen vastgesteld. Een achttal speelplaatsen wordt opgeheven evenals enkele trapveldjes. Er komen 4 nieuwe speelplaatsen bij en er komen op verschillende speelplaatsen nieuwe toestellen. Door het vervangen van beplanting en bosschages worden de speelplaatsen aangepast aan het gebruik.

4.5.2 Sport- en cultuurbeleid

Het sportbeleid is gericht op het bevorderen van deelname aan bewegingsactiviteiten waarbij extra aandacht uit gaat naar o.a. de doelgroep jeugd en jongeren, omdat er in het verleden sprake was van bewegingsachterstand. De gemeente wil sporten binnen of buiten verenigingsverband bevorderen en stimuleren. Via het gemeentelijke sportsubsidiebeleid kunnen kinderen kennis maken met de verschillende mogelijkheden. Daarbij is de keuze uiteindelijk aan hen zelf om al dan niet daadwerkelijk te gaan of te blijven sporten. Ook in de toekomst worden de volgende maatregelen ingezet: de buurtsportcoach, een sportstimuleringsprogramma, voorlichting rond sport, een sportkennismakingsweek voor kinderen van de basisschool en het jeugdsportfonds.

Nader onderzocht zal worden, in overleg met het veld, hoe de ondersteuning van sportverenigingen verbeterd kan worden t.a.v. de competentie van vrijwilligers voor het signaleren van jeugdproblematiek. Ook zal er aandacht zijn voor ondersteuning bij het stimuleren van de jeugd en bij het vinden en behouden van trainers.

De coalitie hecht aan het behoud van de leefbaarheid in de kernen. Voor de bibliotheek betekent dit dat de voorziening in Rouveen en IJhorst in ieder geval tot en met de basisschoolleeftijd behouden blijft.

Voor cultuur in het algemeen is er tot nu toe geen uitgewerkt beleid. De Cultuurnota wordt momenteel voorbereid en zal naar verwachting in december 2013 worden aangeboden aan de raad. De denklijn in die nota voor de jeugd is vergelijkbaar met de insteek binnen het sportbeleid. Voorgesteld zal worden om de jeugd tot 18 jaar de mogelijkheid te bieden om met cultuur in aanraking te komen. Dit door inzet op cultuureducatie in het basisonderwijs en muziekonderwijs bij de muziekvereniging.

Hoofdstuk 5

Stappenplan preventief jeugdbeleid en transitie jeugdzorg

Hoe werken we toe naar de nieuwe situatie van het preventief jeugdbeleid in het kader van de transitie van de jeugdzorg?

Allereerst worden de ambities en voornemens uit hoofdstuk 4 in de jaren 2014 e.v. uitgewerkt ten behoeve van de uitvoering. Hieronder staan ze kort weergegeven nog eens op een rij.

Ambities transitieproof preventief jeugdbeleid

1. Een goed functionerend CJG als frontoffice en toegang naar alle zwaardere vormen van jeugdzorg. Onderzoek doen naar een mogelijke doorontwikkeling tot sociaal wijkteam.
2. Afspraken maken met huisartsen over de toeleiding tot zorg per 1 januari 2015.
3. In samenwerking met professionele organisaties, kerkelijke en vrijwillige organisaties voorlichting geven over de mogelijkheden van hulp en het belang van preventie.
4. Het jongerenwerk zal inzetten op aansluiting met de groep jongeren met een kerkelijke achtergrond waarover zorgen zijn en samen met vertegenwoordigers vanuit de kerken zoeken naar passende antwoorden. Over de volle breedte zal het jongerenwerk blijvend inzetten op het leggen van contacten, ook met jongeren in de keten. Het ondersteunen van andere organisaties, zoals sportverenigingen bij het organiseren voor en versterken van jongeren is eveneens een belangrijke opdracht voor het jongerenwerk.
5. Voortzetten en ontwikkelen zorgteambeleid in peuterspeelzalen en kinderopvang.
6. Centraal in de nabije toekomst staat het realiseren van een goede doorgaande lijn tussen de peuterspeelzalen, kinderopvang en de basisscholen. Daartoe zal met de kinderopvang het gesprek worden geopend.
7. Het programma BoekenBas ontwikkelen zodat niet alleen taalontwikkeling maar ook opvoedingsvragen aan de orde kunnen komen.
8. Het goed functioneren van de zorgteams zal ook de komende periode een belangrijke thema blijven binnen het Lokaal Educatief Overleg met de scholen.
9. De definitieve invoering van Passend Onderwijs staat voor augustus 2014 gepland. Doel is het zoveel mogelijk onderwijs bieden in de nabijheid van de woonplaats van het kind, binnen het reguliere onderwijs, voor alle kinderen. Met de scholen zal de praktijk van Passend Onderwijs via het Lokaal Educatief Overleg goed en nauwlettend worden gevolgd en waar nodig worden aangepast.
10. Werken aan meer stageplaatsen voor jongeren op lokaal, regionaal en subregionaal niveau met verschillende betrokkenen.
11. Voortzetten van de integrale aanpak van voortijdig schoolverlaten en terugdringen van het aantal schoolverlaters. De komende jaren richt de inspanning zich op twee groepen: de jongeren die niet de cognitieve en/of sociale capaciteiten hebben om een startkwalificatie te halen en de "Harde Kern" jongeren, de groep die nu niet in beeld is.
12. In het te ontwikkelen Vrijwilligersbeleid en mantelzorgbeleid zal specifiek aandacht zijn voor de groep jonge vrijwilligers en mantelzorgers.
13. Doorontwikkelen van een sterke integrale vraaggerichte jeugdgezondheidszorg.
14. Voortzetting en waar mogelijk uitbreiding van voorlichting betreffende de risico's van bepaald gedrag zoals het drinken van alcohol en een gezonde leefstijl onder jongeren te bevorderen.
15. Scholen ondersteunen bij de implementatie van het wetsvoorstel betreffende de sociale veiligheid op de school.
16. De Regiegroep Jeugd optimaal positioneren en nagaan hoe dit overleg gekoppeld kan worden aan de overlegstructuur rond het CJG.

17. In het nieuw op te stellen alcoholpreventieplan zal aandacht zijn voor verkeersonveiligheid als gevolg van rijgedrag en alcohol.
18. De gemeente participeert in de Werkgroep Kindermishandeling, die de doorontwikkeling van de aanpak kindermishandeling verder ontwikkelt. Het ondersteunen van de invoering van de meldcode is een taak van de gemeente.
19. Voortzetten van het beleid dat sporten bevordert en stimuleert. Onderzoeken hoe de ondersteuning van sportverenigingen verbeterd kan worden.
20. Voorstellen uit de nota Cultuurbeleid betreffende de jeugd zullen worden uitgevoerd.

Transitie jeugdzorg

De daadwerkelijke start met het inrichten van het nieuwe stelsel Jeugdzorg zal in 2014 na de gemeenteraadsverkiezingen worden gemaakt met het vaststellen van het beleidskader Jeugdzorg 2015 - 2019. De voorbereidingen binnen de gemeente en met een deel van het veld zijn al sinds 2012 gaande, deze worden in het lopende jaar 2013 én in 2014 met grote intensiteit voortgezet. De nota Preventief jeugdbeleid is daar een wezenlijk onderdeel van.

Hieronder staan een aantal stappen die vanuit de regisserende en faciliterende functie van de gemeente van belang zijn.

1. **Pilot 2e lijns ambulante hulp zonder indicatie.** De pilot is van start gegaan in april 2013 om ervaring op te doen met een andere wijze van sturing en regie op zorg en tegelijkertijd ervaring op te doen met het zelf inkopen van zorg. De pilot loopt binnen het CJG-team tot 1 januari 2014. De resultaten zijn belangrijke input voor de inrichting van het nieuwe stelsel. De pilot wordt gesubsidieerd door de provincie.
2. **Pilot huisartsen.** In november 2013 is een bijeenkomst gepland met de lokale huisartsen. De huisartsen hebben een poortwachtersfunctie in het nieuwe stelsel bij signalering en doorverwijzing. Doel van de bijeenkomst is om de huisartsen te informeren en na te gaan hoe in de toekomst kan worden samengewerkt en afgestemd rond de toeleiding richting Jeugdzorg;
3. In het voorjaar van 2013 is door ARCON een onderzoek gedaan in Staphorst onder ouders. Ouders is gevraagd naar hun ervaringen met opvoeden, met opvoedingsondersteuning en het CJG. Op 3 oktober zijn ouders ontvangen in het gemeentehuis om met hen te bespreken op welke wijze de ouderparticipatie in de ontwikkeling van de jeugdzorg vorm gegeven kan worden;
4. In oktober zal het concept Regionaal Transitiearrangement aan het college worden voorgelegd. Dit betreft de afspraken met zorgaanbieders over de voortzetting van zorg voor cliënten in zorg voor het jaar 2015 en 2016. Staphorst participeert op bestuurlijk en ambtelijk niveau in de Regio IJsselland+ ten behoeve van de voorbereiding en bestuurlijke besluitvorming rond dit arrangement.
5. **Nota Preventief jeugdbeleid.** Vaststellen in de raad in november 2013;
6. Nota visie op en toeleiding tot de gespecialiseerde zorg. **Januari 2014;**
7. Beleidsplan Jeugdzorg inclusief verordening. **Maart 2014;**
8. Vaststellen Meerjaren Beleidskader Jeugdzorg 2015 – 2019. **Juni 2014;**
9. In de 2^e helft 2013 en de 1^e helft 2014 nader onderzoeken en uitwerken hoe de aansturing van het veld vorm zal krijgen. Dit betreft de integrale regie rond jeugdzorg en ook de aansturing binnen de aanpalende beleidsterreinen.
10. De ambities uit hoofdstuk 4 betreffende preventief jeugdbeleid zullen binnen de verschillende beleidsterreinen verder worden ingevuld en uitgewerkt in deelplannen en uitvoeringsplannen. Ten tijde van het Beleidskader Jeugdzorg (juni 2014) zal hier meer duidelijkheid over zijn.

Sociaal Domein

Het nieuwe wettelijke kader (Jeugdwet) dat per 1 januari 2015 zijn beslag krijgt, heeft een (nauwe) relatie met andere ontwikkelingen in het sociaal domein. Meest nauw gerelateerd is de decentralisatie van een deel van de taken uit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten. Daarnaast relateren we ook de Participatiewet aan de Jeugdwet.

Financiën

De transitie van de jeugdzorg brengt een financieel risico met zich mee. Vanuit de landelijke overheid zal een korting van 15% worden doorgevoerd op het budget. In de meicirculaire 2013 heeft de gemeente Staphorst informatie gekregen over de budgetverdeling per januari 2015. Dit is echter een voorlopige verdeling. Onbekend is op dit moment wat de kosten zijn die de jeugdzorg op lokaal niveau met zich mee brengen. Er wordt hard gewerkt op regionaal niveau om dat inzichtelijk te maken.

Als onderdeel van het Beleidskader Jeugdzorg 2015 – 2019 zal dit worden uitgewerkt.

Bijlage 1 Stelselwijziging en transitie jeugdzorg

Op 1 juli 2013 hebben de staatssecretarissen van ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en van Veiligheid en Justitie het voorstel voor de Jeugdwet aangeboden aan de Tweede Kamer. De planning is dat deze in werking treedt per 1 januari 2015.

De nadruk zal meer op preventie komen te liggen om zware en dure zorg in een later stadium te voorkomen. Dit vraagt een nieuwe opbouw van de sector, die aansluit op de sociale omgeving van kinderen en gezinnen. Een geslaagde getransformeerde jeugdzorg draagt bij aan de onderlinge verbinding van de gewone leefmilieus van kinderen. Tussen ouders in de buurt en tussen ouders en school, tussen ouders kinderen en voorzieningen. Essentieel daarbij is een goede basis aan voorzieningen en een positief opvoedklimaat.

Inhoudelijk zijn de vijf uitgangspunten van de nieuwe jeugdwet:

- preventie en uitgaan van eigen kracht van jeugdigen, ouders en het sociale netwerk;
- minder snel medicaliseren, meer ontzorgen en normaliseren;
- eerder (jeugd)hulp op maat voor kwetsbare kinderen;
- integrale hulp op maat met betere samenwerking rond gezinnen: één gezin, één plan, één regisseur;
- meer ruimte voor jeugdprofessionals en vermindering van regeldruk.

Verantwoordelijkheid gemeenten

De nieuwe Jeugdwet maakt gemeenten bestuurlijk en financieel verantwoordelijk.

Gemeenten krijgen de verantwoordelijkheid voor alle vormen van jeugdhulp, waaronder:

- de jeugd-GGZ (zowel AWBZ als zorgverzekeringswet, inclusief gesloten Jeugd-GGZ)
- provinciale Jeugdzorg (waaronder Toegang, Advies en meldpunt Kindermishandeling, Kindertelefoon, ambulante en residentiële zorg en pleegzorg)
- gesloten jeugdzorg;
- jeugdreclassering;
- jeugdbescherming;
- de zorg voor verstandelijk beperkten (jeugd – VB) (Awbz, met uitzondering van verblijfszorg voor vb-jeugdigen die een leven lang intensieve 24-uurs zorg nodig hebben);
- de functies **begeleiding, persoonlijke verzorging** en het bijbehorende **kortdurende verblijf** voor alle grondslagen voor jeugdigen (AWBZ)

De taak van gemeenten omvat:

- het voorzien in een kwalitatief en kwantitatief toereikend aanbod;
- het opstellen van een beleidsplan voor preventie, ondersteuning, hulp en zorg bij opgroei- en opvoedingsproblemen en psychische problemen en stoornissen en de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering;
- het treffen van een voorziening op het gebied van jeugdhulp (jeugdhulpplicht, vergelijkbaar met de compensatieplicht Wmo), als jeugdigen en hun ouders het niet op eigen kracht redden;
- de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering;
- het voorzien in maatregelen ter voorkoming van kindermishandeling;
- de regie over de gehele jeugdketen en de afstemming met overige diensten op het gebied van zorg, onderwijs, maatschappelijke ondersteuning, werk en inkomen, sport en veiligheid;
- het voorzien in vertrouwenspersonen voor jeugdigen, hun ouders, pleegouders of netwerkpleegouders die te maken hebben met hulpverleners. (factsheet)

Gemeenten blijven ook de taken uitvoeren die zij al deden:

- jeugdgezondheidszorg
- preventief jeugdbeleid (inclusief informatie, advies en signalering)
- licht ambulante hulpverlening
- toeleiding naar zorg
- coördinatie van zorg

De gemeente krijgt de opdracht om het volgende te regelen:

- versterken preventie. Staphorst: september 2013
- organiseren toeleiding tot zorg. Staphorst: januari 2014
- inkoop en contractering. Staphorst: 2014
- inbedding jeugdbeleid in gemeentelijke organisatie. Staphorst: 2014 Meerjarenbeleidskader Jeugdzorg 2015 - 2019

Definitie jeugdhulp

Jeugdhulp betreft de vormen van ondersteuning, hulp en zorg waarvoor de gemeente een voorziening moet inzetten indien een jeugdige opgroei- en opvoedingsproblemen heeft en het probleemoplossend vermogen van de jeugdige en zijn ouders ontoereikend blijkt. De definitie van jeugdhulp is aangepast ten opzichte van de consultatieversie: de functies "begeleiding" en "persoonlijke verzorging" vallen hier nu ook onder. Het "preventieve aanbod" valt niet meer onder de definitie. De term "opgroei- en opvoedingsproblemen" is uitgebreid met "psychische problemen" om te verduidelijken dat de jeugd GGZ hier ook onder valt.

Bijlage 2 Advies Wmo-raad

Rouveen, 13 september 2013

Betreft advies van de Wmo-raad naar aanleiding van de conceptnota jeugdbeleid Staphorst 2014-2019

Positief perspectief voor de jeugd

Geacht college,

De nieuwe nota heeft een belangrijke wijziging in zich ten opzichte van de nota "opgroeien in Staphorst" uit 2005. Bij het transformeren van de jeugdzorg waarbij de gemeente verantwoordelijk wordt voor onze jeugd wordt genoemd dat de ouders verantwoordelijk zijn voor het gezond en veilig kunnen opgroeien van hun kinderen. In 2005 was dit een gedéélde verantwoordelijkheid. Dit betekent dat er nu meer verwacht wordt van gezinnen met kinderen. Worden er in de preventieve sfeer maatregelen genomen om het terugleggen van de volledige verantwoordelijkheid naar de ouders te begeleiden? Hoe kijkt het college aan tegen de tijdsinvestering van ouders die nodig is om vorm te geven aan die verantwoordelijkheid.

Hoofdstuk 1 gemeente Staphorst en de jeugd

Tegelijkertijd met de transitie is passend onderwijs een ontwikkeling die er voor zorgt dat de taken moeilijker in te schatten zijn. Ontschotting van de geldstromen is een ideaal middel om flexibel en snel in te spelen op ontwikkelingen die gesignaleerd worden. Het ambtenarenkorps zal gezien de extra taken uitgebreid gaan worden, is het mogelijk om de loonkosten binnen de transitiegeldstroom te omkaderen?

Hoofdstuk 2 Preventief, integraal en transitieproof jeugdbeleid

Preventie, dat is wat de klok slaat. Het is goed om een kind te begeleiden en vormen van ondersteuning aan te bieden. Wat gaat het college doen wanneer de piramidetop van 5% niet afneemt? Wat is de rol van de huisarts in het preventieve kinder-en jongeren werk?

Hoofdstuk 3 doelstellingen en uitgangspunten

In alles waar een kind mee kennis maakt is structuur aangebracht. Sommige kinderen hebben last van deze onvrijheid. Soms werkt preventie tegen? De Wmo-raad noemt als voorbeeld de werkzaamheden aan de "diek". Het is bijzonder om te zien wat een ongeregeld speelterrein teweeg brengt bij de jeugd. Het stimuleert samenspelen met andere kinderen, eigen spelmateriaal wordt gemaakt tal van activiteiten worden ondernomen en dat alles binnen een ruw terrein. Vanuit de basale behoefte van een kind ontstaat nieuw perspectief.

Misschien zijn er binnen onze gemeente plaatsen die in aanmerking komen om gebruikt te worden als "ruw terrein speelplaats" voor dit type kind. Wellicht dat er groei gesignaleerd kan worden in de basis van de piramide als op deze manier een stimulerende leefomgeving ingezet wordt.

Hoofdstuk 4 Organisatorische borging en de rol van de gemeente

De verantwoordelijkheid van de gemeente start bij de conceptie. Dit is een verandering ten opzichte van de eerder gehanteerde grens van nul jaar. De Wmo-raad vindt de conclusie "één gezin één plan" te gemakkelijk. Een gezin met zorgbehoefte voor meer kinderen kan heel complex zijn temeer daar ieder kind een eigen traject zal volgen. *Zie ook hfdst. 5 onder passend onderwijs.*

In al het overleg tussen beleidmakers en bestuurders is het belangrijk om de input die naar de beleidschrijver komt niet direct in te willen passen in bestaande kaders. Er zal voor gekozen moeten worden om het gesprek met elkaar te verdiepen. Echt te luisteren naar de behoefte uit het veld.

Hoofdstuk 5 Transitieproof beleid

De Wmo-raad is van mening dat de toegangsfunctie via de Centra voor Jeugd en Gezin intact moet blijven. Eén van de redenen daarvoor is dat de toestroom van jeugd op een natuurlijke wijze geregeld wordt naar aard en identiteit. De inzet van hulpverlening kan binnen de huidige CJG afgestemd worden op de groepen die samenkomen in deze centra.

Belangrijk is en blijft de rol van de huisartsen, zij hebben veel kennis van de samenleving en zijn dus leveranciers van kennis. College, gebruik de diensten van deze mensen en betrek hen actief in de ontwikkeling van preventief jeugdbeleid. Laat u door hen informeren.

Een lastige opdracht is het contact maken met jongeren in keten en uit kerken. Via het georganiseerde diakonaal wmo-overleg van de samenwerkende kerken is er misschien een pad uit te zetten naar kerkelijk jeugdwerk. Via de bestaande functie van jongerenwerker kan er gelijk op gewerkt worden om met elkaar en van elkaar te leren.

Het gebruik van alcohol heeft evenals andere verslavende middelen blijvend aandacht nodig. Van belang is dat jongeren naar elkaar toe verstandig omgaan met alcohol. Het is erg moeilijk om te handhaven op het binnen handbereik hebben of gebruiken van alcohol. Preventielessen door ex-gebruikers zijn een goed middel om jeugdigen te informeren. Groep 8 en klas 1 zijn goede momenten om aandacht te besteden aan verslavingsproblematiek.

De aanpak van speelplaatsen moet een stimulerende omgeving opleveren, het is de vraag of dit te vangen is binnen de bestaande kaders die gebruikelijk zijn voor die speelplaatsen. Zie hiervoor het eerder genoemde "ruw terrein speelplaats".

Tot slot spreken we onze verbazing uit over het feit dat niemand exacte aantallen weet van gebruikers van het huidige zorgaanbod. De Wmo-raad wordt graag geïnformeerd over de exacte cijfers.

Herman Slappendel

Voorzitter Wmo-raad